

RISICOGESTUURDE BRANDVEILIGHEID IN DE PRAKTIJK

VERSCHILLENDE BRANDEN IN
ZORGINSTELLINGEN – SOMMIGE MET
DRAMATISCHE AFLOOP – LATEN ZIEN DAT
HET SOMS NOODZAAK IS OM EIGEN
BRANDVEILIGHEIDSMATREGELEN TE
NEMEN. ALS DIE EIGEN MAATREGELEN
LEIDEN TOT EEN GELIJKWAARDIGE OF
ZELFS BETERE BRANDVEILIGHEID, KUNNEN
ZORGINSTELLINGEN IN OVERLEG MET DE
TOEZICHTHOUDER AFWIJKEN VAN BEPAAL-
DE VOORSCHRIFTEN UIT HET BOUWBESLUIT.

Maar aan welk soort maatregelen kun je denken? En hoe bepaal je welke maatregelen passend zijn op basis van de aanwezige risico's? Een aantal zorginstellingen vertelt.

- Een watermiststelsel in elk vertrek van het Reinier de Graaf Gasthuis,
- samenwerking met buurtbewoners door 's Heeren Loo en
- een eigen BHV-trainer in huis bij Zorgverlening Het Baken.

BRANDVEILIGHEIDSMATREGELEN DIE NIET VERPLICHT ZIJN, MAAR IN DE PRAKTIJK WORDEN TOEGEPAST
Steeds meer zorginstellingen werken volgens een risicogestuurde aanpak aan brandveiligheid en nemen maatwerkmaatregelen om veiligheid van cliënten, patiënten, bezoekers en medewerkers echt te kunnen garanderen. "Onze primaire taak is zorgen voor onze cliënten. Bij brand betekent dat dus cliënten in veiligheid brengen", zo vat Dmitry van den Berg, manager Vastgoed bij 's Heeren Loo, het uitgangspunt van het beleid samen.

DE ZORG BRANDVEILIG

Deze gedachte sluit naadloos aan bij De Zorg Brandveilig. Met dat programma stimuleren Brancheorganisaties Zorg en Brandweer Nederland een omslag van regelgerichte naar risicogestuurde brandveiligheid. Uitgangspunt is dat door het in kaart brengen van alle risico's op het ontstaan van brand en de zelfredzaamheid van cliënten/patiënten afgewogen keuzes gemaakt kunnen worden voor maatregelen. Het Stuurwiel Risicogestuurde Brandveiligheid kan helpen om zicht te krijgen op de risico's en mogelijke maatregelen. Het stuurwiel, gebaseerd op een model van het COT, bestaat uit zes aandachtsgebieden en is een verbreding van de bekende BIO-methode. Kijk voor meer informatie op www.dezorgbrandveilig.nl.

Door: Laura van Lith

CREATIEVE OPLOSSINGEN

De praktijk laat zien dat er – vaak in overleg met de toezichthouder – veel mogelijke maatregelen te vinden zijn. Sommige daarvan zijn zelfs creatief te noemen. Zo besloot gehandicaptenorganisatie 's Heeren Loo een tekort aan BHV-capaciteit op te vangen door de inzet van een 'externe' BHV-organisatie. In een woonwijk waar minderzelfredzame cliënten van 's Heeren Loo wonen worden buurtbewoners opgeleid om te kunnen ontruimen bij calamiteiten. Een win-win-situatie volgens Hans Wijnbergen, adviseur Veiligheid bij 's Heeren Loo: "We willen cliënten niet dwingen te verhuizen, dat strookt niet met onze zorggedachte. Maar ze moeten wel veilig kunnen wonen."

Ook VVT-organisatie Zorgverlening Het Baken zocht ontruimingsondersteuning buiten de deur. Samen met Hartveilig Wonen, van oorsprong een initiatief om een burgersnetwerk in te schakelen bij een reanimatiebehoefte, is onder de naam 'Ik ben stand-by' een pilot gestart om omwonenden in te schakelen bij brand in het verpleeghuis in Elburg. Jan Stronkhorst, unitmanager Facilitair, ziet hierin een kans om de hulpverleningscapaciteit bij ontruiming te vergroten: "Zo voorkomen we dat we in de problemen komen als er 's nachts brand uitbreekt en we moeten ontruimen terwijl er maar twee medewerkers aanwezig zijn. Dan heb je de buurt hartstikke hard nodig."

"NIET ELKE VERPLEEGKUNDIGE IS EEN BRANDWEERMAN"

Creatieve oplossingen, maar ontruimingscapaciteit hoeft zeker niet altijd extern te worden gezocht. Dat laat ook het Reinier de Graaf Gasthuis zien. Twee van de meest in het oog springende maatregelen die tijdens de nieuwbouw van de hoofdlocatie in Delft zijn genomen zijn innovatief in Nederland. Het ziekenhuis is het eerste in Nederland dat volledig van een watermiststelsel is voorzien waarmee de beschikbare ontruimingstijd aanzienlijk wordt vergroot. Daar-

Voorbeeld van een BHV-kast.

naast is Reinier de Graaf een van de drie Nederlandse ziekenhuizen met een volledig eigen trainingscentrum waar jaarlijks meer dan 2.000 medewerkers worden getraind in brandveiligheid. Paul van den Brande, coördinator Interne Hulpverlening en Brandveiligheid: "Je moet je mensen betrekken. Verpleegkundigen zijn altijd bij de patiënten in de buurt, dus ze kunnen een grote rol spelen bij ontruiming. Maar dan moeten ze wel weten wat er van ze wordt verwacht. Zo simpel is het."

Ook elders in de ziekenhuisbranche wordt geïnvesteerd in het trainen van medewerkers. Harry Lip, adviseur veiligheid en hoofd BHV bij Meander Medisch Centrum in Amersfoort: "Je hoeft echt niet van elke verpleegkundige een brandweerman te maken. Maar alle medewerkers die bij ons binnenkomen, moeten wel een basistraining volgen." Een andere, creatieve maatregel bedacht Harry Lip samen met blusmiddelfabrikanten voor de OK. "We gaan niet met een schuimblusser spuiten op een patiënt die open ligt. En de standaard blusdeken geeft ontzettend veel glasdeeltjes af. Samen met fabrikanten hebben we een partikelvrije branddeken voor de OK ontwikkeld."

Blusdeken.

vragenlijst worden knelpunten zichtbaar concrete acties benoemd. Ook Careyn met een tool om inzicht te krijgen in de brandveiligheid. Een zelfgemaakte checklist levert een board op waarop met de kleuren groen, geel en rood in één keer duidelijk wordt wat de brandveiligheid per locatie is. GGZ Friesland ontwikkelde het WAR-systeem, waarmee de zelfredzaamheid van cliënten of patiënten in kaart kan worden gebracht. De Zorg Brandveilig ontwikkelde – mede aan de hand van de Wet op de Geneeskundige Geneeskunde – de praktische handreiking 'Risicoprofiel cliënt of patiënt', om brandveiligheidsrisico's op cliënt- of patiëntniveau te categoriseren en weergeven. Aan de hand van de risicofactoren 'onveilig gedrag' en 'handelingsperspectief' wordt het risicoprofiel per cliënt of patiënt opgesteld. Het resultaat is een matrix die inzicht geeft in de oorsprong van de risicofactoren van individuen of groepen leidt tot risicoprofielen. Daarvan kan een organisatie besluiten nemen van extra maatregelen. En dat maatwerk, omdat elke cliënt en elke patiënt anders is. <

Programma De Zorg Brandveilig

De Zorg Brandveilig is een programma van ActiZ, GGZ Nederland, NFU, NFI en de VGN, verenigd in de Brancheorganisatie Zorg (BoZ), en Brandweer Nederland. Het programma wordt ondersteund door het ministerie van VWS.

Kijk op www.dezorgbrandveilig.nl voor een kennisbank met de meest actuele inzichten.